

TOMASZ KRUSZEWSKI

 <https://orcid.org/0000-0003-3202-2805>

Uniwersytet Wrocławski

Jak odkrycie dokumentu historycznoprawnego zmienia historię Przyczynek do powstania rodu Rożnów herbu Gryf

Z braku źródeł w historii wiele hipotez pozostaje nierozwiązanych. Oto co może się wydarzyć, gdy taki dokument historycznoprawny się odnajdzie. Zaczniemy od podkoniuszego Gedki, który do niedawna uważany był za przodka Rożnów.

1. Gedko

Gedko, podkoniuszy królowej Jadwigi Łokietkowej z 1336 r., nie posiada określonej filiacji. Krzysztof Mosingiewicz sporządził hipotezę, że to mniej prawdopodobny brat rodzony, a bardziej stryjeczny Jakuba Trestki¹. Jednak ta pierwsza koncepcja jest trafna². Posiadłości poszczególnych linii Gryfitów tworzyły kompleksy i z takim właśnie kompleksem mamy tu do czynienia. Teodor

¹ K. Mosingiewicz: *Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Krzysztof Mosingiewicz, ród Gryfów w Małopolsce do połowy XV wieku. Wybrane problemy* [Praca magisterska napisana w Zakładzie Nauk Pomocniczych Historii pod kierunkiem prof. dr. Kazimierza Jasińskiego]. Toruń 1978, mps, sygn. 33828, *passim*.

² T. Kruszewski: *Ród Gryfów (Gryfitów), rycerscy potomkowie książąt pomorskich. Studium historycznoprawne*. Wrocław 2019, zob. pod I.57.

Gryfita, czyli Czader³, spłodził czterech synów, z których tylko Łokietkowy zdrajca Andrzej Czadrowicz w przydomku podał nam swoją filiację⁴, drugiego — Abrahama — znamy chociaż z imienia⁵, dwóch pozostałych zaś „stworzył” Krzysztof Mosingiewicz, lecz bez filiacji, a po jego tragicznej śmierci nikt już tego nie podnosił. Dwaj nieznani bracia, z racji powiązań majątkowych, musieli być młodszymi braćmi Czadrowicza. Tutaj mamy do czynienia z synem trzeciego (jak Jakub⁶), czyli Gedką. Jako podkoniuszy (*subagaso Cracoviensis*) królowej dwa razy „gości” w dokumentach z 1336 r. W pierwszym, wraz z dziećmi (*nobiles viros Cristinum, Johannem, Stanislaum et Clementem, necnon Cristinam, Offemiam, Margaretam, Feneydam, Stanislaum et Dobrostam, filios et filias nobilis viri Gedcze nostri subagazonis*), z dnia 13.01.1336 r., Kazimierz III Wielki przysądził im wieś Strupice, nakładając wieczyste milczenie odnośnie do tej czynności Dobroszce, Jadwidze i Wisławie ze Śnieżkowiec⁷. W drugim dokumencie, z dnia 27.07.1336 r., królowa Jadwiga Łokietkowska przeniosła posiadłości podkoniuszego Gedki z Giedzyc (*Gzedche heredi de Gzedcycz*) Gródek, Glinnik i Przydonice *in jus Theutonicum*⁸. Jako pierwszy zajmował się tym dokumentem Oswald Balzer, dochodząc do wniosku, że wspomniany podkoniuszy był wspólnym przodkiem Giedzyców i Rożnów⁹. Zależności w późniejszym dziedziczeniu tych wsi przez potomstwo Gedki przekonywająco objaśnił K. Mosingiewicz¹⁰. Wkrótce potem Gedka zmarł, bo w 1340 r. urząd podkoniuszego pełnił już Stanisław Jelitko¹¹.

Dokument z dnia 13.01.1336 r. wymienił prawie całe potomstwo Gedki, a mianowicie synów: Krystyna (I.79), Jana (I.80), Stanisława (I.81), Klemensa (I.82), oraz córki: Eufemię, Małgorzatę, Feneidę, Stanisławę i Dobrochnę (I.83—I.87). Zostanie też wykazane, że miał jeszcze syna Michała (I.88)¹².

³ Ibidem, I.45.

⁴ Ibidem, I.55.

⁵ Ibidem, I.56.

⁶ Ibidem, I.65.

⁷ *Zbiór dokumentów małopolskich*. Cz. 1: *Dokumenty z lat 1257—1420*. Wyd. S. Kuraś. Wrocław—Warszawa—Kraków 1962, nr 916 (s. 59—60).

⁸ *Kodeks dyplomatyczny Małopolski*. [T. 1]: *1178—1386*. Wyd. F. Piekosiński. Kraków 1876 [dalej: KDMłp, nr CCV (s. 243—244)].

⁹ O. Balzer: *Skarbiec i archiwum koronne w dobie przedjagiellońskiej*. Lwów 1917, s. 482. Zob. też F. Sikora: *Sprawa insygnialna 1370—1412 a genealogia Rożnów*. „Rocznik Polskiego Towarzystwa Heraldycznego” nowej serii T. 1 (XII). Warszawa 1993, s. 49.

¹⁰ K. Mosingiewicz: *Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Krzysztof Mosingiewicz, ród Gryfów w Małopolsce do połowy XV wieku. Wybrane problemy...*, *Szkic trzeci. Ród Gryfów w ziemi sądeckiej do połowy XV wieku*, s. 41 i nast.

¹¹ Ibidem.

¹² Numery odnoszą się do książki mojego autorstwa w druku.

2. Nieznany brat Gedki

Franciszek Sikora podważył jednak pochodzenie rodu Rożnów od Gedki, stąd widział trzeciego brata jako ojca Klemensa z Radajowic¹³. Jest to bardziej prawdopodobne niż drugie domniemanie tegoż autora, że Rożnowie (II.O.) pochodzili od Jakuba¹⁴.

3. Michał (syn Gedki)

Z Michałem synem Gedki jest ten problem, że nie wymienia go cytowany dokument z dnia 13.01.1336 r., który „zna” wszystkie dzieci Gedki: czterech synów i cztery córki. Jednak cytowane dokumenty dość jednoznacznie wskazują, że Gedka miał jeszcze piątego syna Michała. Takie stanowisko przyjął już Oswald Balzer, uznając go za przypuszczalnego przodka Rożnów¹⁵. Problem ten rozważał K. Mosingiewicz — wprawdzie przyjął pogląd, że dokument z 1336 r. znany tylko z kopii, zatem może kopista zgubił Michała¹⁶. Byłby to jednak argument *ex silentio* źródła, co sam potwierdził Mosingiewicz, często nadużywany. Ostatecznie zaproponował rozwiązanie, które — moim zdaniem — wytrzymuje próbę krytyki: w dokumencie z 13.01.1336 r. wymieniono tylko te dzieci Gedki, które dziedziczyły dobra po matce, stąd wyciągnąć należy wniosek, że Michał pochodził z drugiego małżeństwa ojca i był jego ostatnim dzieckiem¹⁷. Michał często występował z bratem Klemensem¹⁸.

Tutaj mamy jednak do czynienia z sytuacją o wyjątkowym charakterze, rzadko bowiem znajduje się dokument, który w jednoznaczny sposób rozjaśnia zagmatwane zagadnienie i doszczętnie druzgocze zapisane strony. Już teraz powiedzmy, że dzięki benedyktyńskim poszukiwaniom Franciszek Sikora znalazł

¹³ F. Sikora: *Sprawa insygnialna 1370—1412...*, s. 57.

¹⁴ T. Kruszewski: *Ród Gryfów (Gryfitów)...*, 1.65.

¹⁵ O. Balzer: *Skarbiec i archiwum koronne...*, s. 488. O. Balzer negatywnie odniósł się do koncepcji T. Żychlińskiego, jakoby ojcem Klemensa i Piotra Rożnów był Jakub Rożen, wymieniony w aktach czchowskich pod rokiem 1389 (zob. Żychliński T.: *Złota księga szlachty polskiej*. R. V. Poznań 1883, s. 271), co jest niemożliwe, bo w księdze czchowskiej pierwsze wpisy pochodzą z 1399 r.

¹⁶ K. Mosingiewicz: *Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Krzysztof Mosingiewicz, ród Gryfów w Małopolsce do połowy XV wieku. Wybrane problemy...*, *Szkic trzeci. Ród Gryfów w ziemi sądeckiej do połowy XV wieku...*, s. 40; Idem: *Ród Gryfów w ziemi sądeckiej do połowy XV wieku*. „*Studia Historyczne*” R. XXIII (1980), z. 3 (90), s. 351.

¹⁷ K. Mosingiewicz: *Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Krzysztof Mosingiewicz, ród Gryfów w Małopolsce do połowy XV wieku. Wybrane problemy...*, *Szkic trzeci. Ród Gryfów w ziemi sądeckiej do połowy XV wieku...*, s. 40—41. Podobnie sądzi F. Sikora: *Sprawa insygnialna 1370—1412...*, s. 52.

¹⁸ T. Kruszewski: *Ród Gryfów (Gryfitów)...*, 1.82.

ten tytułowy dokument, który obalił poglądy Balzera i Mosingiewicza na temat Michała. Otóż istniały dwie pary Gryfitów: Klemens i Michał, te zaś złączy się Balzerowi i Mosingiewiczowi w jedną.

Przedstawię teraz historię analizy dokumentu dotyczącego Michałowego syna Klemensa, którego Mosingiewicz w pracy magisterskiej uczynił synem Klemensa, a potem jego najstarszego brata Krystyna¹⁹. Klemens nie żył już w 1390 r., bo wtedy była mowa o darowiźnie dokonanej przez dziedziców Słupczy na rzecz kościoła parafialnego w Przedanicy dla zbawienia duszy ich ojca Dotiona [*sic!*], ich matki Świętochny, Mimina i także wuja Klemensa. Wspomniany Mimin, jak sobie uprawdopodobniał Mosingiewicz, to Krystyn, czyli to on miał być ojcem Klemensa²⁰. Analizujący ten dokument Krzysztof Mosingiewicz (już mający ogromne wątpliwości co do jakości pracy kopisty!!!) zauważył zupełnie absurdalne imiona — Dotion i Mimin, a dziedzicami byli Stańczyk, Andrzej i Jan ze Słupczy²¹. To, że Klemens zmarł bezpo-

¹⁹ Ibidem, I.79.

²⁰ *Kodeks dyplomatyczny Polski*. T. 3. Wyd. L. Rzyszczewski, A. Muczowski. Warszawa 1858, nr CLXXIV (s. 343).

²¹ K. Mosingiewicz: *Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Krzysztof Mosingiewicz, ród Gryfów w Małopolsce do połowy XV wieku. Wybrane problemy...*, *Szkic trzeci. Ród Gryfów w ziemi sądeckiej do połowy XV wieku...*, s. 43; Idem: *Ród Gryfów w ziemi sądeckiej...*, s. 349. Siostrzeńcy Klemensa władali już dobrami wuja Klemensa w 1388 r. K. Mosingiewicz analizował te zniekształcone imiona i był nawet skłonny zmieniać pokolenia wspomniane jako zmarłe, by w Miminie widzieć Michała (3), u niego stryja Klemensa (I.93). Moim zdaniem, nie trzeba naruszać podanego przez kopistę układu pokoleń, a te dziwaczne imiona uznać za tolkienowską fantazję kopisty, s. 44. W wersji wydrukowanej Mimina, ze względów paleograficznych, zamienił na Krystyna i wyrócił do góry nogami koncepcje z pracy magisterskiej, i już nie Klemensa, a jego brata Krystyna uczynił ojcem tego Klemensa. K. Mosingiewicz: *Ród Gryfów w ziemi sądeckiej...*, s. 349—350. Gdyby trzymać się obu wersji, i tak wychodzi absurd kopisty: z jednego pokolenia są Dotion i jego żona Świętochna, wujem jest Klemens (brat Świętochny). Jeżeli wstawimy zamiast Mimina Michała lub Krystyna, to wujem Klemensem będzie Klemens, syn Gedki, brat Michała i Krystyna. I to jest największa pomyłka kopisty, trzeba się bowiem trzymać tego, co można zweryfikować. Dlaczego synowie Dotiona i Świętochny nazywaliby stryjów matki wujami? Tutaj kopista raczej by się nie pomylił, rozróżniłby wuja (*awunculus*) od stryja (*patruus*). Ten tolkienowski Mimin to bardzo trudna kwestia, bo tak naprawdę nie wiadomo, jakie węzły pokrewieństwa łączyły go z dziedzicami ze Słupczy; wpisano go między matkę Świętochnę i wuja Klemensa. Czy był to inny wuj, tak bowiem czytamy: Mimina i także (*nec non*) Klemensa wuja. Poza tym dlaczego mamy zgadywać, że podano ojca z synem? Tę wersję przyjął K. Mosingiewicz dopiero w druku, wcześniejszy Michał nie był jeszcze ojcem Klemensa. Gdyby go bowiem „zrobił” ojcem Klemensa, to tym samym utożsamiłby Klemensa z Gródka z Klemensem Rożnem i wyszedłby absurd, bo pierwszy Klemens zmarł bezpotomnie. Mimin jest bardzo trudny do rozszyfrowania, nie wiadomo bowiem, w jakim stopniu pokrewieństwa występuje wobec ojca i matki oraz wuja dziedziców. Trop myślowy Mosingiewicza jest mimo wszystko atrakcyjny poznawczo, bo wynika z niego, że w tej wyliczance Mimin=Krystyn to dziad dziedziców Słupczy, jednak z powodu niewpisania przez kopistę słowa „dziad” to tylko spekulacja Mosingiewicza. Jest jednak słuszna z racji

tomnie zaświadczać wpisy, które wskazują, że dobra Klemensa odziedziczyli jego siostrzeńcy. I tak ci właśnie Stańczyk i Andrzej ze Słupska [obecnie Słupca w ziemi wieluńskiej] dnia 27.05.1410 r. zostali wymienieni jako posiadacze licznych posiadłości dawniej będących w rękach Klemensa²². Tyle że poprawny odpis tego dokumentu zachował się z 1795 r., jednak F. Sikora znalazł starszy — z 1607 r. — w aktach powizytacyjnych dekanatu bobowskiego, a tam czytamy: „Proinde nos Stanczi, Andreas et Joannes fratres uterini [bracia przyrodni — T.K.] et heredes de Slupsca ad universorum quorum interest notitiam volumus devenire, quod divina nobis inspiratione gratia, pro salute nostra parentque nostrorum viam iniversae carnis iam dudum ingressorum dominorum et divorum Andreae pie recordationis patris nostri heredis ibidem de Slupsca, et matris nostrae Swentochnae, Michaelis avi nostri, Margarethe [uxoris] eiusdem domini nec non Clementis avunculi nostri, olim antecessorum, heredum de Grodek”²³. Tak więc legła w gruzach koncepcja, że Michał Gedczyc to Michał Rożen, o czym przekonany był K. Mosingiewicz²⁴. Obraz jest jednoznaczny: Michał miał żonę Małgorzatę, byli rodzicami Klemensa i Świętochny, żony Andrzeja, dziedzica Słupska, którego dzieci to Andrzej, Stańczyk i Jan²⁵.

4. Klemens (syn nieznanego brata Gedki)

Jak już wspomniałem, K. Mosingiewicz utożsamiał Klemensa Gedczycyca z jego imiennikiem piszącym się z Radajowic. Ten drugi Klemens pierwszy raz był odnotowany dnia 19.07.1356 r. (*Clemens de Radziejowicze*). Wtedy to właśnie w samych Radajowicach Kazimierz III Wielki wystawił cytowany już

dopisanych na końcu słów: *antecessorum nostrorum, heredum de Grodek*, które wskazują, że wspominali różnych przodków dziedziczących w Gródku. Na temat Słupeckich z Gródka zob. O. Balzer: *Skarbiec i archiwum koronne...*, s. 521—524.

²² *Starodawne prawa polskiego pomniki z ksiąg rękopiśmiennych dotąd nieużytych głównie zaś z ksiąg dawnych sądowych ziemskich i grodzkich ziemi krakowskiej*. Wyciągnął i wydał A.Z. Helcel. T. 2. Nakładem Ludwika Helcla, Kraków, 1870 [dalej: SPPP T. 2, nr 1250 i 1251, (s. 184—185)]; K. Mosingiewicz: *Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Krzysztof Mosingiewicz, ród Gryfów w Małopolsce do połowy XV wieku. Wybrane problemy...*, *Szkic trzeci. Ród Gryfów w ziemi sądeckiej do połowy XV wieku...*, s. 42 i przyp. 47—48 (s. 71).

²³ Cyt. za F. Sikora: *Sprawa insygnialna 1370—1412...*, s. 50 *in fine*.

²⁴ K. Mosingiewicz: *Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Krzysztof Mosingiewicz, ród Gryfów w Małopolsce do połowy XV wieku. Wybrane problemy...*, *Szkic trzeci*, s. 37; Idem: *Ród Gryfów w ziemi sądeckiej...*, s. 344. Klemens Grodek to nie Klemens Rożen, bo ten miał brata, a dobra Grodka z braku brata przeszły na siostrę, F. Sikora: *Sprawa insygnialna 1370—1412...*, s. 52.

²⁵ F. Sikora: *Sprawa insygnialna 1370—1412...*, s. 51. Tu także o rodzinie męża Świętochny.

dokument lokacyjny dla Muszynki. Klemens jako dziedzic Radajowic (*Clemente herede Raduyowicz*) był ostatni raz poświadczony na dokumencie Kazimierza III Wielkiego z dnia 3.10.1359 r., w którym monarcha zatwierdził zbycie wsi Orłów przez Pakosława z Mikułowic wraz z córką Pachną Mikołajowi *de Rosnicza*²⁶. Ponieważ w pierwszym dokumencie zaraz za Klemensem wystąpił jakiś Michał (*et Michael*), F. Sikora utożsamił go z Michałem Rożnem (I.95) i „uczynił” synem Klemensa²⁷.

5. Klemens (syn Michała Gedczyca)

Klemens z Gródka (*Clemente de Grodek*), zaraz na drugim miejscu po Tomisławie z Bobowej, jest odnotowany źródłowo tylko raz jako świadek na dokumencie, w którym 30.06.1378 r. Sędziwój, starosta krakowski, zatwierdził zbycie wsi Opalana przez braci Przybka i Mirosława, dziedziców Gabonia, na rzecz klasztoru starosądeckiego, reprezentowanego przez księżkę opolską Agnieszkę, za 100 grzywien groszy praskich²⁸. Ten pogląd Mosingiewicza obalił Franciszek Sikora, informując, że istnieje wcześniejsze wspomnienie Klemensa z Gródka, a mianowicie gdy 28.05.1372 r. w Opatkowicach Paszko z Brzany zbył Błażejowi i Filipowi, synom Mikołaja z Tworkowej, las między rzekami Świdnik Wielki i Mały, gdzie świadkiem był *Clemente dicto grotko*²⁹. Klemens nie żył już w 1390 r. — jak wspomniano w biogramie jego ojca Michała. To, że Klemens zmarł bezpotomnie zaświadczać wpisy, które wskazują, że dobra Klemensa odziedziczyli jego siostrzeńcy. I tak ci właśnie Stańczyk i Andrzej ze Słupska [obecnie Słupcza w ziemi wieluńskiej] 27.05.1410 r. zosta-

²⁶ *Kodeks dyplomatyczny Małopolski*. T. 3: 1333—1386. Wyd. F. Piekosiński. Kraków 1887 [dalej: KDMłp, T. 3, nr DCCXXXI (s. 131—132)]. Identyfikacja tego Klemensa z bratem Michała, zob. K. Mosingiewicz: *Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Krzysztof Mosingiewicz, ród Gryfów w Małopolsce do połowy XV wieku. Wybrane problemy...*, *Szkic trzeci*, s. 42, zwłaszcza zaś przyp. 46 na s. 70—71 z odręcznymi uzupełnieniami autora.

²⁷ F. Sikora: *Sprawa insygnialna 1370—1412...*, s. 54. Pogląd Sikory o filiacji Michała Rożna — mimo oparcia go na bardzo wątplych podstawach — jest jednak słuszny, a świadczą o tym jego dobra Radajowice, które w następnych pokoleniach stale będą wymieniane jako majątek Rożnów (zob. część II.O.).

²⁸ KDMłp, T. 3, nr DCCCI (s. 317—318). Cytowanie tego dokumentu przez K. Mosingiewicza jest niedbałe i wskazuje, że lepiej nie zamieniać łańcuchowej numeracji na arabską, bo możemy otrzymać nr 801, zamiast poprawnego nr 901 (ten sam błąd jest dwa razy, przy Klemensie i Tomisławie), zob. K. Mosingiewicz: *Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Krzysztof Mosingiewicz, ród Gryfów w Małopolsce do połowy XV wieku. Wybrane problemy...*, *Szkic trzeci*, s. 71 (przyp. 56).

²⁹ *Kodeks Dyplomatyczny Katedry Krakowskiej św. Wacława*. Wyd. F. Piekosiński. T. 1. Kraków 1874, T. 2. Kraków 1883, nr CCLXXX (s. 43—45); F. Sikora: *Sprawa insygnialna 1370—1412...*, s. 49 (przyp. 56).

li wymienieni jako posiadacze licznych posiadłości dawniej będących w ręku Klemensa³⁰.

6. Świętochna (córka Michała Gedczyca)

Ta jedyna została omówiona w biografii jej ojca Michała (3).

7. Michał Rożen

Z Michałem Rożnem był ten problem, że K. Mosingiewicz „pomieszał” go z Michałem Gedczycem (3) z poprzedniego pokolenia (zob. wyżej). Michał Rożen znany jest tylko dzięki Janowi Długoszowi, który tak określał teścia Jana z Oleśnicy, męża Dobrochny, matki kardynała Zbigniewa Oleśnickiego. Jan Długosz, bliski współpracownik tego ostatniego, był znakomicie zorientowany, kto był dziadem kardynała. Wymieniany był tylko raz 19.07.1356 r. z ojcem Klemensem (4), zob. wyżej. Michał nie żył już 9.05.1370 r., kiedy jego synowie Klemens i Piotr podzielili się dobrami rożnowskimi. Podano wtedy, że ich matka (*legitima genitrix*) zwała się Heleną³¹. Od Michała Rożna wywodzi się ród Rożnów.

Z przytoczonych uwag wynika następujący wniosek: gdyby częściej odkrywano nieznane źródła, badanie przeszłości byłoby łatwiejsze.

³⁰ SPPP T. 2, nr 1250 i 1251 (s. 184—185); K. Mosingiewicz: *Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Krzysztof Mosingiewicz, ród Gryfów w Małopolsce do połowy XV wieku. Wybrane problemy...*, *Szkic trzeci*, s. 42 i przyp. 47—48 (s. 71).

³¹ KDMłp, T. 1, nr CCCVI (s. 367—368). O. Balzer wynioskował, że ich ojciec sprowadził się na ziemię sądecką około 10 lat wcześniej, O. Balzer: *Skarbiec i archiwum koronne...*, s. 489. Omówienie zob. K. Mosingiewicz: *Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Krzysztof Mosingiewicz, ród Gryfów w Małopolsce do połowy XV wieku. Wybrane problemy...*, *Szkic trzeci*, s. 44; Idem: *Ród Gryfów w ziemi sądeckiej...*, s. 352—353. W dniu 3.02.1394 r. *Elena antiqua Rosno[n]is* miała świadków: Wawrzyńca, kapłana, i Piotra, kapłana z Bruśnika, *Księga ziemna krakowska 2. 1394—1397*. Wyd. W. Bukowski, M. Zdanek. Warszawa 2012, nr 262 (s. 47). Wtedy też Spytek z Banowic sądził się z *relicta antiqua Rosnonis* o 30 grzywien; sąd wyznaczył termin po 1 niedzieli wielkanocnej, nr 312 (s. 50), kolejny 12.05.1394 r. po św. Michale, nr 836 (s. 80). Równolegle uczestniczyła w sprawie z synową i wnukami, nr 395 (s. 55). Sądziła się z nią Małgorzata, żona [Jana] kasztelana łączyckiego (II.O.9), nr 430 (s. 57), oraz z samym Janem nazwanym wojewodą łączyckim, nr 441 (s. 58). W dniu 12.05.1394 r. została ukarana z powodu niestawiennictwa w sprawie z Klemensem z Kurowa, nr 919 (s. 84). Dnia 30.09.1394 r. Helena jako *antiqua domina Rosznonis de Brusznik* miała sprawę z Małgorzatą Wiernkową z Rożnowa [Gabania], nr 1543 (s. 120). Tego samego dnia Jaśko z Glewa sądził się Heleną (*Elena condam Rosznonis de Brusznik*), nr 1605 (s. 123).

Bibliografia

Źródła

- Kodeks Dyplomatyczny Katedry Krakowskiej św. Wacława*. Wyd. F. Piekosiński. T. 1. Kraków 1874, T. 2. Kraków 1883.
- Kodeks dyplomatyczny Małopolski*. [T. 1]: 1178—1386. Wyd. F. Piekosiński. Kraków 1876.
- Kodeks dyplomatyczny Małopolski*. T. 3: 1333—1386. Wyd. F. Piekosiński. Kraków 1887.
- Kodeks dyplomatyczny Polski*. T. 3. Wyd. L. Ryzyszczewski, A. Muczkowski. Warszawa 1858.
- Księga ziemna krakowska 2. 1394—1397*. Wyd. W. Bukowski, M. Zdanek. Warszawa 2012.
- Mosingiewicz K.: *Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Krzysztof Mosingiewicz, ród Gryfów w Małopolsce do połowy XV wieku. Wybrane problemy* [Praca magisterska napisana w Zakładzie Nauk Pomocniczych Historii pod kierunkiem prof. dr. Kazimierza Jasińskiego]. Toruń 1978, mps, sygn. 33828, *passim*.
- Starodawne prawa polskiego pomniki z ksiąg rękopiśmiennych dotąd nieużytych głównie zaś z ksiąg dawnych sądowych ziemskich i grodzkich ziemi krakowskiej*. Wyciągnął i wydał A.Z. Helcel. T. 2. Nakładem Ludwika Helcla, Kraków, 1870.
- Zbiór dokumentów małopolskich*. Cz. 1: *Dokumenty z lat 1257—1420*. Wyd. S. Kuraś. Wrocław—Warszawa—Kraków 1962.

Opracowania

- Balzer O.: *Skarbiec i archiwum koronne w dobie przedjagiellońskiej*. Lwów 1917, s. 482—524.
- Kruszewski T.: *Ród Gryfów (Gryfitów), rycerscy potomkowie książąt pomorskich. Studium historycznoprawne*. Wrocław 2019.
- Mosingiewicz K.: *Ród Gryfów w ziemi sądeckiej do połowy XV wieku*. „Studia Historyczne” R. XXIII (1980), z. 3 (90), s. 351.
- Sikora F.: *Sprawa insygnialna 1370—1412 a genealogia Rożnów*. „Rocznik Polskiego Towarzystwa Heraldycznego” nowej serii T. 1 (XII). Warszawa 1993, s. 49—57.
- Żychliński T.: *Złota księga szlachty polskiej*. R. V. Poznań 1883, s. 271.

Tomasz Kruszewski

Wie kann die Entdeckung eines rechtsgeschichtlichen Dokuments die Geschichte verändern Ein Beitrag zum Ursprung der Familie Roźnów mit dem Wappen von Gryf

Schlüsselwörter: Mittelalter, Familie Roźnów, rechtsgeschichtliche Quelle

Zusammenfassung: Der Autor stellt die Begebenheit dar, bei der sich die Entdeckung der richtigen Kopie eines mittelalterlichen Dokuments auf das Wissen über die Geschichte auswirkt. Die Familie Roźnów stammte nicht von dem Unterstallmeister Gedka, sondern von seinem unbekanntem Bruder.

Tomasz Kruszewski

**How the discovery of a historical-legal document changes history
The origins of the Roźnow family of Gryf coat of arms**

Keywords: Middle Ages, Roźnów family, historical-legal source

Summary: The author presents a situation where the discovery of a correct copy of a medieval document influences our knowledge of history. The Roźnów family descended not from the subquerry Gedka, but from his unknown brother.